

A Magyar Tudományos Akadémia hatása a magyar kommunikáció- és médiakultúrára

Absztraktkötet

A Magyar Tudományos Akadémia hatása a magyar kommunikáció- és médiakultúrára

Absztraktkötet

2025

Konferencia a Magyar Tudományos Akadémia
alapításának 200. évfordulója alkalmából a Magyar
Tudományos Akadémia Kommunikáció- és
Médiatudományi Osztályközi Állandó Bizottságának
szervezésében

2025. október 21. 10.00

MTA Székház, Nagyterem

Conference on the occasion of the 200th anniversary of the
founding of the Hungarian Academy of Sciences,
organised by the Inter-Section Standing Committee for
Communication and Media Studies of the Hungarian
Academy of Sciences

October 21, 2025, 10:00 AM

MTA, Grand Hall

ISBN

Előszó

„A Magyar Tudományos Akadémia hatása a magyar kommunikáció- és médiakultúrára” című konferencia a Magyar Tudományos Akadémiához és kutatóintézeti hálózatához köthető tudományos eredményekre reflektálva keresi a választ arra a kérdésre, hogy az újmédia kulturális hatásai leírhatók-e az új kommunikációs technológiák és tudatfolyamataink belső viszonyának hipotéziséből kiindulva, azaz elfogadható-e az a feltevés, hogy a technológia az emberi tudás összetevőjeként determinálja a többek között a technológia használatának következményeiről is intenzív diskurzusokat kezdeményező ember gondolkodását, fogalmi és nyelvi világát.

Mint arra a tanácskozáson elhangzó előadások rávilágítanak, az elmúlt évtizedekben számos, az MTA tudományos műhelyei által koordinált szakmai program valósult meg annak a törekvésnek a jegyében, hogy tudományos megalapozottságú, interdiszciplináris megközelítésekre épülő és a technológiával kapcsolatos humán- és társadalomtudományi terminológiai apparátus újragondolására alkalmas modellek segítségével szülessen megnyugtató megoldás a fenti problémára. E szakmai programok azzal a fontos tanulsággal szolgáltak a technológia és a tudat belső kapcsolatát és ennek jegyében a technológia kultúraformáló szerepét megérteni kívánó kutatók

számára, hogy ehhez a kísérletükhöz éppúgy fontos adalékokat kínál a kommunikációfilozófia, kognitív nyelvészet, narratív pszichológia, neurobiológia, mint például e tudományok jegyében fogalmi készletét frissítő kommunikáció- és médiatudomány. A szóban forgó programok olyan tudományos projekteket öleltek fel, mint a "Virtuális Egyetem" és "Virtuális Enciklopédia", a „Communications in the 21st Century – The mobile information society”, vagy a "Visual Learning Conferences", amelyek egyaránt jelentős szakmai visszhangot váltottak ki az elmúlt évtizedekben a hazai és nemzetközi tudományos közéletben.

A bicentenáriumi megemlékezés keretében megszervezett konferencia e tudományos projektek eredményeire építve kínál átfogó képet arról, hogy az MTA-hoz köthető tudományos műhelyekben zajló kutatások milyen hatást gyakoroltak a magyar kommunikáció- és médiakultúrára. E célkitűzést követve hangzik el előadás a kommunikációs forradalmak és a gondolkodás alakulása közötti kapcsolatról (Pléh Csaba), a mobil információs társadalomhoz köthető alap kutatásokról és innovációról (Nyíri Kristóf), a pedagógiai gondolkodásra gyakorolt online és virtuális impulzusokról (Benedek András), a tudománykommunikáció információ korához köthető forradalmáról (Szécsi Gábor), a vállalati kommunikációt érintő új hazai és nemzetközi kutatásokról (Konczosné Szombathelyi Márta), az MTA tudományos közösfőformáló hatásairól (Szvetelszky Zsuzsanna), a

filozófia és innováció viszonyáról (Golden Dániel),
valamint a mobilkutatásokhoz köthető innováció új
irányairól (Tompá Ferenc).

Szécsi Gábor

Foreword

The conference titled "The Impact of the Hungarian Academy of Sciences on Hungarian Communication and Media Culture," reflecting on scientific results connected to the Hungarian Academy of Sciences and its research institute network, seeks to answer the question of whether the cultural effects of new media can be described based on the hypothesis of the internal relationship between new communication technologies and our consciousness processes. In other words, is it acceptable to assume that technology, as a component of human knowledge, determines human thinking, conceptual and linguistic world, including the thinking of humans who initiate intensive discourses about the consequences of technology use?

As the presentations at the conference illuminate, numerous professional programs coordinated by MTA scientific workshops have been implemented in recent decades with the aim of finding satisfactory solutions to the above problem through scientifically grounded, interdisciplinary approaches and models suitable for rethinking the human and social science terminological apparatus related to technology. These professional programs have provided important insights for researchers seeking to understand the internal connection between technology and consciousness, and in this context, technology's culture-shaping role - namely that

communication philosophy, cognitive linguistics, narrative psychology, neurobiology, as well as communication and media science (which updates its conceptual toolkit in the spirit of these sciences) all offer important contributions to their endeavor. The programs in question encompassed scientific projects such as the "Virtual University" and "Virtual Encyclopedia," "Communications in the 21st Century – The mobile information society," and the "Visual Learning Conferences," all of which generated significant professional response in domestic and international scientific public life over the past decades.

The conference, organised within the framework of the bicentennial commemoration, building on the results of these scientific projects, offers a comprehensive picture of how research conducted in scientific workshops connected to MTA has influenced Hungarian communication and media culture. Following this objective, presentations are given on the relationship between communication revolutions and the development of thinking (Csaba Pléh), basic research and innovation related to the mobile information society (Kristóf Nyíri), online and virtual impulses on pedagogical thinking (András Benedek), the revolution of science communication in the information age (Gábor Szécsi), new domestic and international research affecting corporate communication (Márta Konczosné Szombathelyi), MTA's community-forming effects (Zsuzsanna Szvetelszky), the relationship between

philosophy and innovation (Dániel Golden), and new directions of innovation related to mobile research (Ferenc Tompa).

Program

10.00-10.10 Erdei Anna (az MTA főtitkárhelyettese):
Köszöntő

10.10-10.30 Pléh Csaba (MTA, CEU): A kommunikáció
forradalmi és a gondolkodás alakulása

10.30-10.50 Nyíri Kristóf (MTA): Mobiltelefonia
Magyarországon: Alaputatástól innovációig

10.50-11.10 Benedek András (BME): "Online" és
"virtuális" impulzusok a pedagógiáról való 21. századi
gondolkodásunkban

11.10-11.30 Szécsi Gábor (ELTE HTK, PTE): A
tudománykommunikáció forradalma az információ
korában

11.30-12.00 Szünet

12.00-12.20 Konczosné Szombathelyi Márta (SZE): Az
MTA Kommunikációmenedzsment Munkabizottság
szerepe a vállalati kommunikáció hazai és nemzetközi
kutatásában

12.20-12.40 Szvetelszky Zsuzsanna (KRE): A Magyar
Tudományos Akadémia társas hatása: érzékelés,
befolyásolás, interperszonalitás

12.40-13.00 Golden Dániel (ELTE HTK): Filozófia és
innováció a 2000-es években

13.00-13.20 Tompa Ferenc (4Motivations Kft):
Elágazáshoz értünk

13.30-14.15 Kerekasztalbeszélgetés a mesterséges intelligencia kulturális, társadalmi hatásairól

14.15-14.20 Zárszó

Program

10:00-10:10 Anna Erdei (Deputy Secretary General of MTA): Welcome speech

10:10-10:30 Csaba Pléh (MTA, CEU): Communication Revolutions and the Development of Thinking

10:30-10:50 Kristóf Nyíri (MTA): Mobile Telephony in Hungary: From Basic Research to Innovation

10:50-11:10 András Benedek (BME): "Online" and "Virtual" Impulses in Our 21st Century Thinking About Pedagogy

11:10-11:30 Gábor Szécsi (ELTE HTK, PTE): The Revolution of Science Communication in the Information Age

11:30-12:00 Break

12:00-12:20 Márta Konczosné Szombathelyi (SZE): The Role of the MTA Communication Management Working Committee in Domestic and International Corporate Communication Research

12:20-12:40 Zsuzsanna Szvetelszky (KRE): The Social Impact of the Hungarian Academy of Sciences: Perception, Influence, Interpersonality

12:40-13:00 Dániel Golden (ELTE HTK): Philosophy and Innovation in the 2000s

13:00-13:20 Ferenc Tompa (4Motivations Ltd): We've Reached a Crossroads

13:30-14:15 Round Table Discussion on the Cultural and Social Effects of Artificial Intelligence

14:15-14:20 Closing Remarks

Az előadások absztraktjai

Abstracts

A kommunikáció forradalmi és a gondolkodás alakulása

Az ember történetét úgy is lehet értelmezni, mint egymást követő, megszűntetve megőrző közlési forradalmak történetét. Az ezt a felfogást megfogalmazó Merlin Donald értelmezése szerint mindegyik kommunikációs átalakulás egyben a preferált gondolati reprezentáció átalakulását is jelenti, melyeket ő 'kultúráknak' nevez. Az előadásban először bemutatom Donald kiinduló modelljét. Ez az emberreválás során két nagy kommunikációs fordulópontot tételez fel. A magányos szemantikán és képi reprezentáción alapuló epizodikus kultúrát első szociális szemantikaként a gesztusokkal és testtel kommunikáló mimetikus kultúra egészítette ki valamikor a homo erectus szintjén, majd ezt váltotta a mitikus kultúra, a pontosabb kódolást és a helyzettől távolodást lehetővé tevő hangzó nyelvvel. Az előadás második felében bemutatom a történelmi időkben kialakult, az emlékezet új ökonómiáját lehetővé tevő írásos alapú teoretikus kultúra, a kanonizációt és véleményintegrációt lehetővé tevő nyomtatott kultúra és a téri megköötöttségektől megszabadító, véleménybuborékokat alakító internetes kultúra rendszerét. Kitérek arra, hogyan kultiválódik, majd kérdőjeleződik meg e három modern, néhány ezer éves, vagy néhány évtizedes kultúrában a logika és az érvelés.

Communication Revolutions and the Development of Thinking

Human history can also be interpreted as the history of successive, dialectically preserving communication revolutions. According to Merlin Donald's interpretation, who formulated this conception, each communicational transformation also means the transformation of preferred mental representation, which he calls 'cultures.' The presentation first introduces Donald's starting model. This assumes two major communication turning points during human evolution. The episodic culture based on solitary semantics and visual representation was first complemented by the mimetic culture communicating with gestures and body as the first social semantics at the homo erectus level, which was then replaced by mythic culture with spoken language, enabling more precise coding and distancing from situations. The second half of the presentation introduces the system of the written-based theoretical culture that emerged in historical times, enabling a new economy of memory, the printed culture enabling canonisation and opinion integration, and internet culture that frees from spatial constraints while forming opinion bubbles. I address how logic and argumentation are cultivated and then questioned in these three modern cultures that are several thousand years old or several decades old.

Nyíri Kristóf

Mobiltelefonia Magyarországon: Alapkutatástól innovációig

1995 és 2005 között az MTA Filozófiai Kutatóintézetének igazgatója voltam, és néhány ott dolgozó fiatal kollégával, köztük Szécsi Gáborral, igyekeztünk a magyar bölcsészettudományban meghonosítani az ún. szóbeliség-írásbeliség paradigmát, melynek egyik első kidolgozója, a korai 1930-as években, a kiemelkedő magyar történész Hajnal István (1928-tól az MTA tagja) volt, s részben az ő nyomdokain haladva később Marshall McLuhan, Walter J. Ong, Eric Havelock, és még számos neves kutató. 1998-ban publikáltuk, a magam és Szécsi Gábor szerkesztésében, a „Szóbeliség és írásbeliség: A kommunikációs technológiák története Homérosztól Heideggerig” c. kötetet. Tevékenységünk a szó legszigorúbb értelmében alap kutatás volt, a prelitáris kultúráktól a írásbeliség, könyvnyomtatás és végül az internet kultúrájáig ívelő elemzés. Akkoriban már Magyarországon is megjelent a mobiltelefon, s az úttörő cég, a Westel (később T-Mobile) felfigyelt eredményeinkre. Bő 10 éven át tartó interdiszciplináris tudományos együttműködés vette kezdetét, számtalan nagyszabású nemzetközi konferenciát rendeztünk az MTA Székházában, köteteket publikáltunk angol, német és magyar nyelven, ezek a kötetek ma is a mobilkutatás alapirodalmához tartoznak. Együttműködésünk a gyakorlati innováció síkján is folyt, pl. érvekkel szolgáltunk az MMS – vagyis a képi mobilkommunikáció

- bevezetésének helyénvalósága mellett. Ez az innováció - szolgáljon történetünk ma is tudománypolitikai tanulságul - nem hivatalos utasításra történt, hanem alapkutatásunkból szervesen nőtt ki.

Kristóf Nyíri

Mobile Telephony in Hungary: From Basic Research to Innovation

Between 1995 and 2005, I was the director of the MTA Institute of Philosophy, and together with several young colleagues working there, including Gábor Szécsi, we tried to establish the so-called orality-literacy paradigm in Hungarian humanities. One of its first developers in the early 1930s was the outstanding Hungarian historian István Hajnal (a member of the MTA since 1928), and partly following in his footsteps were later Marshall McLuhan, Walter J. Ong, Eric Havelock, and many other renowned researchers. In 1998, we published the volume "Orality and Literacy: The History of Communication Technologies from Homer to Heidegger," edited by me and Gábor Szécsi. Our activity was basic research in the strictest sense, analysis spanning from preliterate cultures to the cultures of literacy, book printing, and finally the internet. Mobile phones had already appeared in Hungary at that time, and the pioneering company Westel (later T-Mobile) noticed our results. An interdisciplinary scientific cooperation lasting over 10 years began, we organised countless large-scale international conferences at the MTA Headquarters, published volumes in English, German, and Hungarian - these volumes still belong to the basic literature of mobile research today. Our cooperation also took place on the level of practical innovation, for example, we provided arguments for the appropriateness of introducing MMS -

that is, visual mobile communication. This innovation - may our story serve as a science policy lesson today - did not happen by official instruction, but grew organically from our basic research.

Benedek András

„Online” és ”virtuális” impulzusok a pedagógiáról való 21. századi gondolkodásunkban

A technológiák fejlődésének 21. században érzékelhető gyorsulása feltételezhetően a nevelés és oktatás világában különösen plasztikusan érzékelhető a pedagógiáról való gondolkodásunkban. E folyamatban az online tér és a virtuális kihívások, különösen a mesterséges intelligencia (MI) a mindennapok szintjén változtatják meg tanulási szokásainkat, mely folyamatok tudományos értelmezése új megközelítéseket igényel. Az előadás az elmúlt másfél évtizedben a nemzetközi összefüggéseit tekintve is jelentős tudománykommunikációs kísérletnek tekinthető Visual Learning Lab folyamatát elemzi, feltárva azokat az összefüggéseket, mely a gazdag kutatási tematika fejlődésében kimutathatók a 2010 és 2024 között szervezett Budapest VLL Conference sorozatban, melynek eredményei jól dokumentált módon a kvalitatív elemzésekre alkalmasak. A konferenciakötet sorozatban is megjelent előadások, a meghatározó kulcselőadók (Aczél, Katz, Nyíri, Smith) prezentációi a különösen dinamikus változás korában alkalmasak arra, hogy szemléltessék a multidiszciplináris kutatásokban rejlő tudományos kommunikáció új formáit, amihez a Magyar Tudományos Akadémia koncepcionális kereteket és tudományfejlesztési lehetőséget adott.

András Benedek

"Online" and "Virtual" Impulses in Our 21st Century Thinking About Pedagogy

The acceleration of technological development perceived in the 21st century can presumably be felt particularly plastically in our thinking about pedagogy in the world of education and instruction. In this process, online space and virtual challenges, especially artificial intelligence (AI), are changing our learning habits at the everyday level, and the scientific interpretation of these processes requires new approaches. The presentation analyses the process of the Visual Learning Lab, which can be considered a significant science communication experiment in the international context over the past decade and a half, exploring the connections that can be demonstrated in the development of rich research themes in the Budapest VLL Conference series organised between 2010 and 2024, whose results are well-documented and suitable for qualitative analysis. The presentations published in the conference volume series, the presentations of defining keynote speakers (Aczél, Katz, Nyíri, Smith) in the exceptionally dynamic period of change, are suitable for illustrating new forms of scientific communication inherent in multidisciplinary research, for which the Hungarian Academy of Sciences provided conceptual frameworks and scientific development opportunities.

A tudománykommunikáció forradalma az információ korában

Miután a tudományos közösségek által elfogadott és alkalmazott normák, konvenciók, módszerek, terminológiák nagymértékben függenek az információ, a tudás megőrzésének és átadásának technikáitól, a közösségek mediatizációjának irányába mutató változások erőteljes hatást gyakorolnak magára a tudományra, annak fogalmára és szerkezetére, a tudomány társadalmi szerepével kapcsolatos elvárásainkra is. A tudomány ugyanis, miként arra több tudományszociológiai elmélet is rávilágít, lényegét tekintve olyan információtermelő és -továbbító rendszer, amelynek legfontosabb alapegysége a közlés, a különböző formában megjelenő közlemény. A tudományos kommunikáció ilyen értelemben elválaszthatatlan az információk előállítását, hitelesítését, ellenőrzését magában foglaló tudományos tevékenység más elemeitől, hovatovább, a tudomány lényegét tekintve maga is kommunikációs intézmény. Előadásomban arra kívánok rávilágítani, hogy a különböző közösségi formák mediatizációjához vezető és a tudástermelés és -átadás technikáit erőteljesen befolyásoló kommunikációtechnológiai változások ezért gyakorolhatnak jelentős hatást a tudományos közösségek, és ezáltal a tudomány szerkezetére is. A közvetített kommunikáció új technológiáinak megjelenésével a tudomány is mediatizálódik, aminek

alapvető oka, hogy a tudományos kommunikáció célcsoportjai maguk is mediatizált közösségek tagjaiként fogadják be és dolgozzák fel a tudományos eredményekkel kapcsolatos információkat. A mediatizáció eredményeképp körvonalazódó tudománykép a mediatizált közösségek közötti együttműködés új formáinak megszületésével halványítja el az egyes diszciplínák határait, illetve fűzi szorosabbra a tudomány és a társadalom közötti kötelékeket. Az új médiatér kínálta lehetőségek kihasználása a közvetített ismeretek újszerű összekapcsolásával eddig ismeretlen támpontokat kínál a tudományos kommunikációban érintett közösségek inter- és multidiszciplináris érdeklődésének elmélyítéséhez, a tudománnyal kapcsolatos új szemléleti módok és társadalmi elvárások megszületéséhez.

Gábor Szécsi

The Revolution of Science Communication in the Information Age

Since the norms, conventions, methods, and terminologies accepted and applied by scientific communities primarily depend on the techniques of preserving and transmitting information and knowledge, changes pointing toward the mediatization of communities have a substantial impact on science itself, its concept and structure, and our expectations regarding science's social role. Science, as several theories of sociology of science illuminate, is essentially an information-producing and -transmitting system whose most important basic unit is communication, the publication appearing in various forms. Scientific communication, in this sense, is inseparable from other elements of scientific activity, which include the production, authentication, and control of information; moreover, science is essentially a communication institution itself. In my presentation, I aim to highlight that the evolution of communication technology, leading to the mediatization of various community forms, can significantly influence the techniques of knowledge production and transmission. This, in turn, can have a profound impact on the structure of scientific communities and, consequently, on science. With the emergence of new technologies of mediated communication, science also becomes mediatised, the fundamental reason being that the target groups of

scientific communication themselves receive and process information about scientific results as members of mediatised communities. The scientific image emerging as a result of mediatization, with the birth of new forms of cooperation between mediatised communities, blurs the boundaries of individual disciplines and tightens the bonds between science and society. Utilising the opportunities offered by the new media space, through the novel interconnection of mediated knowledge, provides previously unknown reference points for deepening the inter- and multidisciplinary interests of communities involved in scientific communication, thereby giving rise to new perspectives and social expectations regarding science.

Konczosné Szombathelyi Márta

**Az MTA Kommunikációmenedzsment
Munkabizottság szerepe a vállalati kommunikáció
hazai és nemzetközi kutatásában**

Az előadás az MTA IX. Osztály GTB albizottságaként 2009-ben létrehozott, majd 2012-től munkabizottságként működő tudományos-szakmai közösség tevékenységét, eseményeit, eredményeit, kiadványait és ezek hatását összegezi. A Munkabizottság megalakulása óta követi azt a célkitűzést, hogy összefogja a vállalati kommunikációmenedzsment terén folyó hazai kutatásokat, reflektáljon a nemzetközi kutatási trendekre, segítse a hazai eredmények megismertetését és fórumot biztosítson az akadémiai szféra és a gyakorlati élet szakembereinek találkozásához és eszmecseréjéhez. Ebben a szellemben szervezi évenkénti konferenciáit, műhelytalálkozásait a szervezeti/vállalati kommunikáció egy-egy időszerű kérdésének megvitatására és publikálja a konferenciákon elhangzó előadások tanulmányokká átdolgozott munkáit (2011-ben, 2017-ben és 2022-ben szerkesztett kötet, 2024-ben két tematikus folyóiratszám). Együttműködünk az MTA IX. Osztály GTB al- és munkabizottságaival. 2021 óta Munkabizottságunk részt vesz az MTA Kommunikáció- és Médiatudományi Osztályközi Állandó Bizottság munkájában.

Márta Konczosné Szombathelyi

The Role of the MTA Communication Management Working Committee in Domestic and International Corporate Communication Research

The presentation summarises the activities, events, results, and publications, as well as their impact on the scientific-professional community established in 2009 as a subcommittee of the MTA Section IX GTB, which has been operating as a working committee since 2012. Since its establishment, the Working Committee has pursued the objective of bringing together domestic research in corporate communication management, reflecting on international research trends, disseminating domestic results, and providing a forum for meetings and exchanges between academics and practitioners. In this spirit, it organises annual conferences and workshop meetings to discuss current issues of organisational/corporate communication and publishes the presentations given at conferences as studies (edited volumes in 2011, 2017, and 2022, two thematic journal issues in 2024). We cooperate with the sub- and working committees of MTA Section IX GTB. Since 2021, our Working Committee has participated in the work of the MTA Inter-Section Standing Committee for Communication and Media Studies.

Szvetelszky Zsuzsanna

**A Magyar Tudományos Akadémia társas hatása:
érzékelés, befolyásolás, interperszonalitás**

Előadásom a Magyar Tudományos Akadémia társas hatásmechanizmusait vizsgálja kommunikációelméleti, interakciós és diskurzuselemzési perspektívából. Arra keresem a választ, miként jelenik meg az Akadémia intézményi tekintélye az érzékelésben, a befolyásolás folyamatában és az interperszonális kommunikáció struktúráiban. A vizsgálat empirikus alapját mélyinterjúk és fókuszcsoportos beszélgetések elemzése adja, mellyel hozzájárulás születhet a társadalomban élő, sokszor rétegzett MTA-kép feltárásához. A cél annak megértése, hogyan konstruálódik az Akadémia szerepe nemcsak a tudományos, hanem a hétköznapi kommunikáció szintjén is. Megmutatva, hogyan vált az MTA nemcsak tudáshordozó, hanem társas viszonyokat strukturáló intézménnyé, amely közvetlen és közvetett módon is formálja a magyar kommunikációs kultúrát, alakítja a tudományos tekintély normáit, a nyilvánosság szerkezetét és a szakmai diskurzusok érintkezési pontjait.

Zsuzsanna Szvetelszky

The Social Impact of the Hungarian Academy of Sciences: Perception, Influence, Interpersonality

My presentation examines the social impact mechanisms of the Hungarian Academy of Sciences from the perspectives of communication theory, interactional analysis, and discourse analysis. I aim to explore how the institutional authority of the Academy is perceived, in the process of influence, and within the structures of interpersonal communication. The empirical basis of the study is provided by the analysis of in-depth interviews and focus group conversations, which can contribute to revealing the often complex and layered MTA image that exists in society. The goal is to understand how the Academy's role is constructed not only at the scientific level but also at the level of everyday communication. Demonstrating how the MTA has evolved not only into a knowledge carrier but also an institution that structures social relations, directly and indirectly shaping Hungarian communication culture, the norms of scientific authority, the structure of publicity, and the contact points of professional discourses.

Filozófia és innováció a 2000-es években

Filozófia és innováció kapcsolata korántsem mondható triviálisnak. A filozófia klasszikusan az időtlen igazságok keresését tekinti feladatának, s ehhez a múltból örökölt szöveg- és problémahagyományra támaszkodik. Az innováció ezzel szemben a jövőre irányul, saját teljesítményét találmányokban és szabadalmakban méri. Ami őket mégis összekötheti, az a kutatás általános eszméje, a közösen vallott cél, hogy az emberi gondolkodás számára korábban járatlan utakat járhatóvá tegyék. Ennek a találkozásnak különleges esetei voltak a 2000-es évek fordulóján Nyíri Kristóf nevéhez kötődő, intézményes szintre emelt kezdeményezések. Az előadásban ezeket az innovatív filozófiai kísérleteket idézem fel a virtuális egyetemről a virtuális enciklopédián és a mobiltársadalmon át a vizuális kultúráig. Végezetül azt a kérdést is mérlegelve, vajon mennyiben tűnnek folytathatónak ezek a kutatási irányok a jelenben.

Dániel Golden

Philosophy and Innovation in the 2000s

The relationship between philosophy and innovation is far from trivial. Philosophy classically considers the search for timeless truths as its task, and relies on the textual and problem tradition inherited from the past. Innovation, in contrast, is directed toward the future and measures its own performance in inventions and patents. What can still connect them is the general idea of research, the commonly held goal of making previously uncharted paths accessible to human thinking. Exceptional cases of this encounter were the initiatives elevated to an institutional level in the early 2000s, connected to Kristóf Nyíri's name. In the presentation, I recall these innovative philosophical experiments from the virtual university through the virtual encyclopedia and mobile society to visual culture. Finally, also considering the question of to what extent these research directions seem continuable in the present.

Tompa Ferenc

Elágazáshoz értünk

„When you come to a fork in the road, just take it.”
(Yogi Berra)

Jövőlátási képességünk korlátozott; tanúsítja ezt a technikatörténet számos elhíresült, be nem vált jóslata. Ám ha a múlt ki is esett hatalmunkból, a visszatekintés és a tapasztalatok értékelése mindig hasznos. Egy emberöltőnyi idő után most is indokolt a számvetés: mi történt az előrejelzésekkel, amelyeket a 2000-ben az MTA Filozófiai Intézete által szervezett nemzetközi konferencia előadói tettek a mobilkommunikáció jövőjét illetően. Azóta a globális telekommunikációs színpad, s abban természetesen a hazai is, mind technológiai, mind üzleti értelemben gyökeresen átalakult, ám még ennél is nagyobb változások történtek a piac működésének társadalmi, politikai és jogi/szabályozási következményei tekintetében. Az előadás első része rövid esemény- és intézménytörténeti áttekintés arról a pályáról, amelyen a szektor fejlődése mai állapotába jutott. A második rész kísérlet a lehetséges (valószínű?) jövőbe pillantásra a mottóban szereplő dilemma kapcsán, hogy ti. az útelágazásnál, ahová elértünk, melyik irányt tűnik célszerűnek választani.

Ferenc Tompa

We've Reached a Crossroads

"When you come to a fork in the road, just take it."

(Yogi Berra)

Our ability to see into the future is limited; numerous famous, unrealised predictions in the history of technology testify to this. However, while the past may have slipped from our control, looking back and evaluating experiences remains useful. After a generation, accounting is still justified: what happened to the predictions that speakers at the international conference organised by the MTA Institute of Philosophy in 2000 made regarding the future of mobile communication? Since then, the global telecommunications stage, and naturally the domestic one within it, has undergone radical transformation both technologically and in business terms; however, even greater changes have occurred regarding the social, political, and legal/regulatory consequences of market operations. The first part of the presentation is a brief event and institutional history overview of the path by which sector development reached its current state. The second part is an attempt to glimpse into the possible (probable?) future regarding the dilemma in the motto, namely at the fork in the road where we have arrived, which direction seems advisable to choose.